

Schokkend rapport Jeugdzorg: Kinderen stelselmatig mishandeld en vernederd

HOME

Wilma Kieskamp & Amber Dujardin – 16:11, 12 juni 2019

Micha de Winter, voorzitter van de Commissie, overhandigt het eindrapport van de Commissie Onderzoek naar geweld in de jeugdzorg aan ministers Dekker (JenV) en De Jonge (VWS). © ANP

NIEUWS Kinderen die uit huis zijn geplaatst, zijn vanaf 1945 stelselmatig slachtoffer geworden van geweld, concludeert de commissie De Winter, die in opdracht van het kabinet ruim twee jaar onderzoek heeft gedaan naar geweld in de jeugdzorg sinds 1945.

Driekwart van de kinderen die in een jeugdinstituut of een pleeggezin belandde, kreeg op enig manier te maken met geweld, lichamelijk of geestelijk. Voor één op de tien kinderen was het geweld onderdeel van hun dagelijks leven, zo vaak werden ze gepest, vernederd, geslagen, misbruikt, opgesloten of op andere manieren mishandeld.

De conclusies zijn spijkerhard: kinderen waren in jeugdzorginstellingen en pleeggezinnen onvoldoende beschermd tegen lichamelijk, geestelijk en seksueel geweld

Dat is de conclusie van de commissie De Winter, die in opdracht van het kabinet ruim twee jaar onderzoek heeft gedaan naar geweld in de jeugdzorg sinds 1945. Het kabinet noemt de bevindingen van de commissie ‘ontluisterend’ en biedt excuses aan aan alle slachtoffers. “Excuses, erkenning, hulp en ondersteuning zijn op zijn plaats”, aldus minister Hugo de Jonge van volksgezondheid en minister Sander Dekker voor rechtsbescherming. Ook Jeugdzorg Nederland heeft excuses aangeboden.

Tijdgeest is geen excuus

De onderzoekscommissie heeft met duizend mensen gesproken die als kind uit huis werden geplaatst. De conclusies zijn spijkerhard: kinderen waren in jeugdzorginstellingen en pleeggezinnen onvoldoende beschermd tegen lichamelijk, geestelijk en seksueel geweld. De opvang was in veel gevallen liefdeloos en zeer hard. “De tijdgeest is geen excuus voor de excessen. Het klimaat in veel instellingen was hard en liefdeloos”, zei hoogleraar pedagogiek Micha de Winter, die het onderzoek leidde. “De schellen zijn ons van de ogen gevallen door de enorme hoeveelheid feiten.”

Hij zei geschokt te zijn door de verhalen van ex-jeugdzorgpupillen. Tot in de jaren zeventig was het nog gebruikelijk dat dove en blinde kinderen in internaten hardhandig aangepakt werden om hen bepaald gedrag af te leren. In de jaren na de oorlog werden 14-jarige meisjes die zwanger raakten na incest onderworpen aan een tiranniek regime omdat de jeugdzorg ervan uitging dat het meisje de vader verleid zou hebben.

Vooraf in de instellingen kwam geweld veel voor, in pleeggezinnen was de kans daarop kleiner, maar de vormen van geweld wel ernstiger. Tot de jaren zeventig melden slachtoffers dat het geweld afkomstig was van de groepsleiding of de pleegouders. In recentere jaren verschuift dit naar geweld tussen pupillen

onderling, waarbij de leiding weinig ingrijpt of slachtoffers nergens terecht kunnen met hun verhaal.

Geldtekorten

Volgens commissievoorzitter Micha de Winter grepen toezichthoudende instanties onvoldoende in. “Er is jarenlang marginaal toezicht van de overheid geweest. De jeugdzorg werd georganiseerd vanuit de zuilen, die vreesden voor staatspedagogiek”. Geldtekorten in de jeugdzorg, die tot de dag vandaag spelen, zijn volgens de commissie mede oorzaak geweest dat kinderen hardhandig werden aangepakt, of dat geweld tussen kinderen niet tijdig werd gestopt. Personeel was niet professioneel genoeg getraind.

Of er nu schadevergoeding komt voor de slachtoffers, is nog niet bekend. Ministers Hugo de Jonge en Sander Dekker laten dat nog open, maar benadrukken wel dat zij de “behoefte aan erkenning van de slachtoffers” hebben gehoord, en dat zij daar een “passende invulling” voor gaan zoeken. Er volgt binnenkort een debat in de Tweede Kamer.

“Elk kind heeft een plek nodig waar het liefdevol en veilig kan zijn. Er is de afgelopen zeventig jaar te weinig gedaan door de overheid, blijkt uit dit rapport, om die veiligheid te bieden. Dat is een zeer ongemakkelijke waarheid”, aldus minister Hugo de Jonge. “Excuses zijn op zijn plaats.”

Lees ook:

Een op de tien jongeren krijgt te maken met jeugdzorg

Het aantal jongeren onder de 23 jaar dat jeugdzorg krijgt, is vorig jaar licht gestegen. In 2017 waren er bijna 420.000 jongeren met jeugdzorg, vorig jaar 428.000, zo blijkt uit cijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek vandaag publiceert.